

te Smith) je akropola starog Rodosa. Niže ruševina je stadion gdje su se vršila gimnastička natjecanja, teatar i govornička škola (Talijani obnovili stadion i teatar). Na Rodosu su djelovale dvije škole i to: škola za kiparstvo i škola za filozofiju i govorništvo. Iz prve škole nikla su djela: »Grupa Laocon«, koja se danas nalazi u Vatikanskom muzeju i »Uspavani Eros« u Nev Yorku, a učenik druge škole bio je npr. Ciceron.

Na samoj obali Rodosa, u luci Mandraki, nalazi se crkva »Sv. Marije«, građena u bizantskom stilu sa lijepo izvedenim kupolama, a unutrašnjost je bogato oslikana. Nedjelja je, ušla sam u nju. Odmah primijetih istočni obred ortodoksne vjeroispovijesti, ali me zadržava pjevanje malog ali kvalitetnog zbora (oktet). Na koru je osam pjevača i dirigent, a ispred njih na stalku stoji zajednička knjiga s notama. Pjevanje je višeglasno i bez pratnje instrumenta. Tekst napjeva nisam razumjela, jer je na grčkom jeziku, ali je za mene bio doživljaj slušati melodije bogate tonovima, lijepih linija, ukrašene nacionalnim motivima. Vraćam se u mislima na početke crkvenog pjevanja kod kršćana, a to su psalmi. Preko sličnosti bizantinskog i gregorijanskog pjevanja dolazim k troparima (umetnuti stih između stihova psalama), pa na veće forme, kondake, od 18 do 24 strofe, pjevane prema melodiji prve strofe. Kondak je potisnut novim oblikom, to je kanon. Kanon ima niz od devet pjesama s nekoliko strofa, a određene su prvom — irmosom. Biblijskog su sadržaja. Čuven je »zlatni kanon« ili »kraljica kanona« iz osmog stoljeća. U 11. st. raskoš crkve dovodi do ukrašavanja melodija crkvenog pjevanja, kakvo je i danas.

Po završetku službe napustila sam crkvu puna dojmova. Raspitujući za rimokatoličku stihog nešto prije 11 sati u crkvu »Sv. Marije od Pobjede«. Iz razgovora sa župnikom, franjevcem iz Venecije, doznajem da je malen broj Grka rimokatolika. Crkva je ispunjena: Nijemcima, Nizozemcima, Francuzima, Englezima i nas dvoje Hrvata. Ova se internacionalna misa uveličavala glasnim molitvama i gromkim pjevanjem na latinskom jeziku, pomoću tiskanih knjižica na latinskom i usporedo jednim od stranih jezika. Evanđelje su čitali: Englez, Njemica, Francuz i Nizozemac. Kratku propovijed je održao svećenik na engleskom jeziku.

Vrhunac religioznih osjećaja vjernika očitovao se na kraju u pjesmi *Salve Regina*. Misa na grčkom jeziku je samo recitirana, kako mi reče svećenik.

Napuštajući otok Rod i lijepu Grčku, zemlju ljuđi iz kojih izbija posebna dostojanstvenost kao svjedočenje njihove drevne kulture, ponesoh pregršt lijepih uspomena i još više spoznaja o bogatoj kulturi davnoj i sadašnjoj jednog po broju relativno malog naroda.

Zdenka MILETIĆ

VIKTOR RONČIĆ

Misa za jednoglasni zbor i orgulje

Cijena: partitura = 20 Din
dionica = 2 Din

GLAZBENI ČASOPISI

SADRŽAJ STRANIH GLAZBENIH ČASOPISA

THE MUSICAL TIMES

Vol. CXXI, no. 1645

Berlin I.: Tchaikovsky, Pushkin and Onegin
Charlton D.: The Appeal of the Beast: a note on Gretry and »Zemire et Azor«
Burn A.: Stephen Pratt's Music
Tippett M.: The Composer's View: Art and Man

Vol. CXXI, no. 1646

Bennett C.: Prokofiev and Eugene Onegin
Rainbow B.: Curwen's Visit to Norwich
Gilbert A.: The Composer's View: Calling the Tune
Tyrell J.: Congress Reports as History
Norris G.: Bitter Memories: the Shostakovich Testimony
Guest. G.: History and Church Music

Vol. CXXI, no. 1647

Turnbull M.: Ercole and Hercule: les goûts desuns?
O'Loughlin N.: The Music of Nigel Osborne
Wishart T.: The Composer's View: Extended Vocal Technique
Shaw W.: English Parish Church Music
Gedge D.: John Goss, 1800—1880

Vol. CXXI, no. 1648

Dixon G.: G. F. Anerio (1567—1630) and the Roman School
Rowland C.: Matthews Brothers, Composers
Laevis R.: Mozart's Divertimentos for Mixed Consort
Rosenthal A.: Instruments in Printed Books
Fenlon I.: Two 15-th century chansonniers

MUSICA SACRA

Heft 3/1980

xxx Katholikentag und Kirchenmusik
Haug H.: Gottesdienstliche Erneuerung und kirchenmusikalisches Erbe
Fleckenstein F.: Der Thesaurus Musicae Sacrae in der gegenwärtigen Praxis
Hucke H.: Das kirchenmusikalische Erbe aus der Sicht des Liturgikers
Stenzl J.: Das Erbe der katholischen Kirchenmusik im öffentlichen Kulturleben

SINGENDE KIRCHE

XXVII/4 1979/80

Bildstein W.: Du und dein Pfarrer
Affentranger U.: Die Botschaft des hl. Benedikt
Busch H.: Musik für Denkmalorgeln
Kronsteiner H.: Der ACV in Österreich
Lehner L.: Probleme einer Orgelrestaurierung
Schabasser J.: Der kirchliche Volksgesang in Wien zur Zeit Maria Theresias

BOLLETTINO CECILIANO

Marzo 1980

Franceschini E.: Dove carita e amore
Lettere alla redazione, Notiziario e concorsi, Libri...

Aprile 1980

Celsi C.: Messa della fraternita per coro a 4 voci
miste e organo. (Misa je dodana kao glazbeni
prilog)

Maggio 1980

Vieri M.: Casimiri, apostolo ceciliano
Peirola G.: Diteggiatura e pedaleggiatura nella
musica organistica

SADRŽAJI DOMAĆIH GLAZBENIH ČASOPISA

ZVUK

Broj 4/1979.

Vuljević I.: Položaj kompozitora, konkretni uvjeti
njegove egzistencije i egzistencije njegova umjetničkog djela.

Sakač B.: Gdje su stvarni problemi stimulacije muzičkog stvaralaštva

Pavićević S.: Pretpostavke društvenog vrednovanja umjetnosti

Kale E.: Kulturološki pristup umjetnosti

Vrančić J.: Kultura, oblikovanje, umjetnost

Radišić Đ.: U potrazi za izgubljenom Atlantidom

Miheljić P.: Interpret in občinstvo

Henneberg I.: Instrumenti i mehanizmi postojanja muzičkog djela

Sakač B.: Kultura i muzičko djelo

Gligo N.: Razvojni kontinuitet u skladateljskom opusu Branimira Sakača (II dio)

Kotevska A.: Lojze Lebič »Audiospacial« Vladana Radovanovića

Devčić N.: Frano Parač — »Kompozicija za dva zbora a capella«, nacrt za analizu

Kučukalić Z.: Pionirski rad širokog odjeka

Rijavec A.: Četvrt vijeka Edicije Društva slovenskih skladateljev

Kotevska A.: Varšavska muzička jesen

Berdović V.: XXX Dubrovačke ljetne igre

Golub V.: Radenci '79

Kuret P.: Međunarodni glasbeni festival in muzikološki kolokvij v Brnu

Tuksar S.: Osorske glazbene večeri II

Gracin J.: Pohvala programskoj dosljednosti

Lück R.: Senzibilizacija zvuka — Dani muzike u Donaueschingenu

Kuret P.: Slovenska filharmonija na Dunajskom festivalu

Polič B.: Desetogodišnjica osječčkog Annala komorne opere i baleta

Lück R.: Dani svjetske muzike u Ateni

Kuret P.: Operni festival u Veroni

Supićić I.: Estetika evropske glazbe

T.

PRIKAZI

Nikola Cvejić: SAVREMENI BELKANTO,
Beograd, 1980.

Po reči autora vidi se da je knjiga bila pripremljena za tisak već prije četiri godine. Nije ovo prva knjiga koju, iz glazbenog područja, izdaje *Univerzitet umetnosti u Beogradu*, odnosno *Fakultet muzičke umetnosti*.

Autor knjige, prof. *Nikola Cvejić* (1896—), pjevač više od četrdeset godišnje uspješne pjevačke karijere i dvadeset i pet godišnjeg pedagoškog rada, pogodna je osoba da se i kao teoretičar i kao praktičar upusti u ovakav jedan pothvat kao što je prikaz svih vido-

va pjevačkog umijeća i umjetnosti. I nema mnogo literature na ovim našim područjima iz te materije (*Solo-pevanje* Jelke Stamatović-Nikolić, Beograd, 1950; *Umjetnost solo-pjevanja* Brune Špiler, Sarajevo, 1972; *Umjetnost pjevanja* Ive Lhotke-Kalinskog Zagreb, 1975.) a pogotovo nema ovako sveobuhvatne. Uistinu, ova knjiga bitno obogaćuje glazbenu literaturu kod nas.

Školovan u domaćim i stranim školama, s nastupom u gotovo svim našim i mnogim stranim kazališnim kućama, s repertoarom od blizu 90 uloga, nastupajući s velikim imenima operne i koncertne scene, prateći odgovarajuću literaturu na stranim jezicima i pogotovo radeći i odgajajući buduće pjevače, od kojih su neki postigli značajne uspjehe i kod nas i u svijetu, Cvejić je mogao uočiti što je najbitnije, najkorisnije i najvrednije za jednog pjevača, solo-pjevača, opernog i koncertnog pjevača. Knjigu koju imamo pred sobom on je već davno planirao i dugo spremao stalno je nadopunjujući i dotjerujući.

Kroz dvanaest poglavlja pisac je metodom postupnosti nastojao osvijetliti i objasniti sve važnije povijesne vokalno-tehničke i glazbeno-stilske vidove umjetnosti pjevanja, imajući pred očima uvijek u prvom redu razvojne faze talijanskog belkanta a ne zanemarujući ni njemačke i osobito francuske doprinose na tom području. Cvejić stalno baca pogled unatrag, traži vokalnotehnička uporišta i glazbenostilske smjernice. Svakoj svojoj tvrdnji on nastoji dati i znanstvene stručne osnove.

O belkantu, što znači o lijepom pjevanju, iako mu je kolijevka Italija, na talijanskom jeziku ima razmjerno mali broj stručnih djela, jer su talijanski pedagozi, kako kaže Cvejić, smatrali da je u pjevanju najbolja metoda živa pouka tj. neposredni dodir pedagoga i učenika. Oni su poučavali bez mnogo teoretiziranja. Njihova metoda prenošena je usmenom predajom.

Vokalna umjetnost XIX. i osobito XX. st. postavljena pred pjevače mnogo teže zadatke, i zato, kaže dalje autor, ni u jednoj grani glazbene djelatnosti u nas ne osjeća se u tolikoj mjeri nedostatak stručne literature kao u vokalnoj pedagogiji, literature koja bi ozbiljno uzimala u obzir nove znanstvene rezultate, osobito medicinske i one iz fizike-akustike.

U prvom poglavlju se govori o pjevačkim školama i pedagozima pjevanja, a u drugom o studiju pjevanja. U tim prvim poglavljima govori se i o pjevačima-kastratima. Tu bi se dalo što god i primjetiti s obzirom kako autor prikazuje stav Crkve prema tom problemu. Treće poglavlje je opširno, možda malo i preopširno, govori o teorijskom dijelu studija; to je mali udžbenik akustike i medicine. Sljedeća poglavlja govore o praktičnom dijelu studija (možda najpraktičniji dio knjige), o opsegu i podijeli glasova, o tonskim artikulacijama, tehničkim vježbama, interpretaciji, stilovima, oblicima pjevačke produkcije, te donosi savjete i poruke mladim pjevačima (vrlo korisni dio knjige) i na kraju nešto o uzrocima kratkih pjevačkih karijera. Iz poglavlja o tonskoj artikulaciji kad se govori o ukrasima možda se je moglo spomenuti i više naglasiti da postoje različita razrješenja i interpretacije ukrasa. Klasični belkanto, na koji se Cvejić stalno navraća, imao je svoje prednosti koje se nikako ne mogu zanijekati, no, zadržatkom ove knjige autor drži i objašnjenje novijih metodskih principa pedagogije suvremenog belkanta nastalog u XIX. stoljeću, koji predstavljaju sintezu klasičnog belkanta i suvremene nauke. Cilj je, dakle, knjige »da bude od praktične koristi u prvom redu mladim pedagozima, zatim studentima solo-pjevanja i mladim pjevačima u karijeri kao i svima onima kojima je glas glavno izražajno sredstvo, kao npr. dramskim glumcima«. Uistinu, s autorom držimo da će knjiga »Savremeni belkanto« svojim teorijskim saznanjima i praktičkim uputama pomoći pjevačima-početnicima da uz pomoć pedagoga pravilno usmjere školovanje glasa i da razvijaju znanje zasnovano na principima klasičnog i suvremenog belkanta.

Petar Zdravko BLAJIĆ